

Bylo by chybou podcenit význam dohody z 9. září mezi francouzským prezidentem Nicolasem Sarkozym v jeho funkci současného prezidenta Evropské unie a Dmitrijem Medveděvem, prezidentem Ruska. Dohoda znamená definitivní konec prvního dějství nového světového geopolitického řádu.

Co bylo rozhodnuto? Rusové souhlasili se stažením všech svých vojsk z toho, co bylo nazváno „ústřední gruzínské oblasti“ nebo „vlastní Gruzie“, to jest z těch částí Gruzie, které Rusové uznávají jako Gruzii. Tato vojska jsou nahrazována 200 pozorovateli z EU. Dochází k tomu na základě záruk, že nedojde k použití síly proti Jižní Osetii a Abcházii, které dala EU.

Otázka ruského uznání nezávislosti Jižní Osetie a Abcházie zůstala zcela otevřená. Sarkozy a ministr zahraničí EU Javier Solana „doufají“, že Rusko bude v budoucnu souhlasit s přítomností pozorovatelů EU v těchto oblastech. Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov řekl, že jeho země nic takového neslíbila a že „všechny budoucí dohody o monitorování budou vyžadovat ratifikaci abcházskou a jihoosetskou vládou“. Lavrov řekl, že ruská vojska zůstanou v těchto dvou oblastech „v dohledné budoucnosti“. A tajemník gruzínské Národní bezpečnostní rady Alexander Lomaia sice s radostí uvítal jasné termíny pro stažení ruských vojsk z vlastní Gruzie, ale poznamenal přitom, že „špatnou zprávou je, že se [dohody] nezmiňují o [gruzínské] územní celistvosti“.

Tato dohoda byla dosažena mezi Evropou a Ruskem, přičemž Spojené státy nesehrály vůbec žádnou diplomatickou roli. Medveděv obvinil Spojené státy, že daly své požehnání původní gruzínské akci vstupu do Jižní Osetie. Řekl, že v protikladu k tomu jsou Evropané „naši přirození partneři, naši klíčoví partneři“. Gruzínskému prezidentovi silně povzbudil John McCain a viceprezident Cheney tam odletěl, aby řekl, že Spojené státy poskytují miliardu dolarů jako pomoc rekonstrukci Gruzie. Ale ministr obrany Robert Gates řekl při vysvětlování, proč tato částka nebude zahrnovat vojenskou pomoc a proč nebudou žádné ekonomické sankce proti Rusku, že „jestliže bychom jednali příliš unáhleně, mohli bychom sami zůstat izolováni“.

Takže jaká je celková bilance? Rusko dostalo v Gruzii více méně to, co chtělo. Jeho „neodvolatelné“ uznání Jižní Osetie a Abcházie by mohlo být docela dobře něčím, co by se v budoucnu dalo vyměnit za základní obrat ve vztazích Gruzie s Ruskem. A jestli ne, tak ne. Faktem je, že Evropa je přesvědčena, že se musí s Ruskem dohodnout, a vyloučila obnovení toho, čemu Číňané říkají „evropská občanská válka“.

Spojené státy zjišťují, že nemají žádné reálné karty, s nimiž by se dalo hrát. Současně vidí, jak

jim na Středním východě veřejně dávají košem jejich nejbližší spojenci. V Iráku je premiér al-Maliki velmi tvrdým vyjednávačem o pokračující přítomnosti vojsk USA a není nemožné, že současné dohody platné do 31. prosince prostě vyprší, pokud USA neučiní další ústupky.

V Afghánistánu je prezident Karzái tak rozzloben bombardovacími misemi speciálních jednotek USA, že ve vystoupení, jež televize CBS News označila za „ostře formulované prohlášení“, požadoval „přezkoumání přítomnosti vojsk USA a NATO v zemi“. Bezprostřední provokací byl letecký útok v Azizabádu, který si podle armády USA vyžádal málo obětí a byl zacílen na skupinu Tálibánu. Afghánci tvrdí, že tam nebyli žádní tálibové a že byl zabit velký počet civilistů. Když představitelé OSN a další popřáli sluchu afghánské verzi, hodnostně nejvyšší generál USA v Afghánistánu David McKiernan vycouval z pozice USA a požádal o další šetření na vysoké úrovni, kvůli němuž by měl přijít na místo jiný generál přímo ze Spojených států.

V sousedním Pákistánu prezident Bush schválil pronásledování Tálibánu vojáky USA přes hranice z Afghánistánu, a to v rozporu s doporučením Národní zpravodajské rady, podle jejíhož názoru by to bylo spojeno s „vysokým rizikem další destabilizace pákistánské armády a vlády“. Vpád přinesl to, co New York Times nazvaly „neobvykle silným prohlášením“ šéfa pákistánské armády generála Ashfaqa Kavaniho, který řekl, že jeho síly budou bránit suverenitu Pákistánu „za každou cenu“. Vzhledem k tomu, že vláda USA považuje generála Kavaniho za svého výrazného podpůrce, není jeho prohlášení přesně tím, co Spojené státy doufaly, že uslyší.

Takže ignorovány v Gruzii a pod útokem svých nejbližších spojenců v Iráku, Afghánistánu a Pákistánu vstupují Spojené státy poněkud nešťastně do realit světa po studené válce, v němž musí hrát podle nových a pro ně zřejmě dost nestravitelných pravidel.

Mezitím se jako ironická ale ne nedůležitá poznámka pod čarou oslavovala 10. září v Ženevě významná událost ve fyzice částic: evropská laboratoř známá pod zkratkou CERN dosáhla po čtrnácti letech práce a útratě osmi miliard dolarů nový vědecký průlom. Byl to pro světovou vědu tak významný moment, že i její partneři v USA (v laboratoři Fermilab, Batavia, Illinois) otvírali ve 4:38 ráno lahve šampaňského. Nicméně ředitel Fermilabu Pier Oddone přiznal, že to byl „sladký okamžik s trpkou příchutí“. Do roku 1993 vládly v částicové fyzice Spojené státy. V onom roce Kongres USA zaplaven sebedůvěrou, že „vyhrál“ studenou válku, došel k přesvědčení, že by bylo příliš nákladné a geopoliticky už zbytečné vybudovat superkolider, kterého by bylo zapotřebí k tomuto novému pokroku ve fyzice. Evropané se rozhodli jinak, a tak jsou dnes Spojené státy na druhém místě i v tomto oboru.

Označil jsem tyto události za konec prvního dějství, protože zpečetily realitu opravdu mnohostranné geopolitické arény. Samozřejmě přijdou na řadu další dějství. Jak ví každý věrný návštěvník divadel, první dějství pouze určuje, kdo jsou hráči. V druhém dějství se ukáže, jaký je skutečný běh událostí. A pak je tu třetí dějství, rozuzlení.

Převzato ze stránek Res Publica.